

I - U V O D

Izveštaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2009. godinu rađen je sukladno članku 12. i 17. Zakona o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba i članku 8. Statuta Službe.

Izveštaj je namijenjen članovima Upravnog vijeća Službe koji ga razmatraju i usvajaju, a po usvajanju i Federalnom zavodu za zapošljavanje.

Sa osnovnim sadržajem izvještaja upoznat će se Županijska vlada, odnosno odgovarajuća ministarstva. To se odnosi i na sva općinska vijeća gdje djeluju podružnice Službe.

Podaci, rezultati i presjek stanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja poslužit će i drugim tijelima i institucijama koje izravno ili neizravno utječu ili prate pojave i tendencije u ovom području.

Pri izradi izvještaja korišteni su vlastiti podaci središnjeg ureda Službe i njenih podružnica po općinama, podaci odjela gospodarstva općinskih vijeća, podaci Fonda mirovinsko-invalidskog osiguranja, zvanični statistički podaci, te podaci tijela i službi koja egzistiraju na ovom području.

U ovom izvještaju aktivnost Službe prezentirana je po osnovnim ustanovljenim funkcijama, objedinjenih po sektorima.

II - OPĆE NAPOMENE

Služba za zapošljavanje HNŽ-HNK registrirana je kod nadležnog suda kao javna ustanova, čiji su poslovi od posebnog društvenog interesa. Ti poslovi su utvrđeni Zakonom o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba, Odlukom o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije, te Statutom Službe.

Njihov sadržaj poglavito se odnosi na: vođenje evidencije na području zaposlenosti i zapošljavanja, informiranje nezaposlenih i drugih osoba o mogućnosti zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju, rješavanje prava temeljem nezaposlenosti, posredovanje u zapošljavanju u inozemstvu i zapošljavanje stranaca, provođenje međunarodnih konvencija i međunarodnih sporazuma u području zapošljavanja, organiziranje profesionalne orijentacije i stručnog osposobljavanja nezaposlenih osoba; praćenje demografskih kretanja na ovom području, te donošenje programa i planova za ostvarivanje utvrđene politike zapošljavanja, suradnju sa obrazovnim ustanovama radi usklađivanja obrazovnih programa sa kadrovskim potrebama poslodavaca.

Donošenjem zakona o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba došlo je do preustroja ranijih službi zapošljavanja u Federaciji BiH, te su formirane županijske-kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod za zapošljavanje.

Služba za zapošljavanje u našoj županiji formalno je utemeljena donošenjem Odluke o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije-kantona broj: 02-01-VI-036/02 od 28.03.2002. godine («Službene novine HNŽ/HNK broj 2/02) ali je iz raznoraznih razloga praktično s radom počela 1. srpnja 2003. godine.

Služba djeluje na području sljedećih općina: Čapljina, Čitluk, Jablanica, Konjic, Neum, Prozor-Rama, Ravno i Stolac gdje ima svoje organizacijske dijelove: podružnice – biroe, te na području grada Mostara (gradska područja Jug, Jugoistok, Jugozapad, Zapad, Sjever, Stari grad) kroz dva odjeljenja.

1. Zaposlenost

Prema prikupljenim podacima na području koje pokriva Služba za zapošljavanje HNŽ-HNK koncem 2009. godine djeluje: 478 državnih poduzeća i ustanova, 3.279 privatnih poduzeća i agencija, te 3.859 samostalnih poreskih obveznika (samostalne obrtničke, trgovačke i ugostiteljske radnje, samostalni prijevoznici)

koji ukupno upošljavaju i radno angažiraju 52.195 radnika.*

Ovi podaci su dobiveni od Federalnog zavoda MIO/PIO Mostar.

Prema podacima Statističkog zavoda Federacije BiH krajem listopada 2009. godine na području županije je bilo zaposleno 42.061 radnika.

*

TABELA 2. – Zaposlenost koncem 2009. godine

Razlika se javlja: iz metodoloških razloga, preregistriranja, vremenske nepodudarnosti, aktiviranja i gašenja pojedinih subjekata i trenutnog stanja njihove aktivnosti (prijavljivanje na MIO, a ne izvršena uplata doprinosa te nemogućnosti odjavljivanja). Neusuglašenost podataka ipak nije toliko velika da se ne bi mogla dobiti orijentacijska slika stanja gospodarske strukture i njene potencijalne mogućnosti u zapošljavanju.

U odnosu na prosječnu zaposlenost u 2008. godini (42.531 – Statistički zavod F BiH) u 2009. godini došlo je do pada uposlenih za 1,1% ili za 470 djelatnika.

Istodobno je procijenjeno da ima 434 radnika za čijim radom je prestala potreba - radnika na "čekanju" ili radnika koji se povremeno pozivaju na posao. Broj iskazanih ovih radnika je prepolovljen u odnosu na prošlu godinu.

Od ukupno 8.536 žalbi, Komisija za primjenu članka 143. Zakona o radu do sada je riješila 2.656 predmeta tako da je u radu ostalo još 5.880 predmeta, odnosno radnika čiji radno-pravni status još nije riješen. Na izvjestan način ovi radnici koji su bez posla ostali zbog ratnih djelovanja, mogu se tretirati kao radnici na čekanju ili nezaposlene osobe.

Prisutan je problem nepostupanja poslodavaca po rješenjima Županijske komisije za primjenu članka 143. Zakona o radu koja su pozitivno riješena za zaposlenika, ali je sve češći slučaj da zaposlenici svoja prava uspijevaju rješavati sudskim putem.

Prema podacima koji su prikupljeni u podružnicama Službe, na "crno", u neformalnom radu, angažirano je 2.960 radnika, tj. 7% ukupnog broja uposlenika. Procjena je da 1/5 od ukupno zaposlenih radi na "crno". I pored pojačane aktivnosti inspekcijskih organa pogotovo u ovoj godini udio je značajan.

Prema procijeni broja prisutnog stanovništva Federalnog zavoda za statistiku na dan 30.06.2009. na području HNŽ/HNK bilo je 225.930 stanovnika. Do 14 godina starosti bilo je 37.351, od 15 – 64 godine 150.328 i preko 65 godina 38.251 stanovnik.*

Zaposlenih ima (X 2009.) 42.061 – stopa zaposlenosti 28,0 % (za 0,4% manje nego prošle godine). Nezaposlenih (31.12.2009.) 29.596 – stopa 41,3 % (više za 0,6% nego prošle godine)**.

Na području županije 1991. prosječan broj zaposlenih iznosio je 66.104, a od toga je u privredi radilo 56.179, a u neprivredi 9.925, dok je u X mjesecu 2009. u privredi radilo 24.416, a u neprivredi 17.646. Iz ovih podataka je vidljiv dostignuti stupanj razvoja u odnosu na prijeratno stanje, te same promjene u strukturu zaposlenosti. Udio zaposlenih sa područja ove Županije u ukupnoj zaposlenosti Federacije je 9,9% tj. na razini prethodne godine, dok je udio nezaposlenih 8,4%, za 0,3% manje u odnosu na prošlu godinu. Udio stanovništva iznosi 9,7%. Iz priloženih tablica ta kretanja su vidljivija za karakteristične godine.

*

TABELA 1. – Procjena ukupnog broja prisutnog stanovništva po starosti, spolu i općinama

**

TABELA 3. – Stope zaposlenosti i nezaposlenosti u HNŽ/K krajem 2009. godine

**Prosječna broj zaposlenih radnika (godišnji prosjek)
u Hercegovačko-neretvanskoj županiji**

OPIS	BROJ ZAPOSLENIH RADNIKA (godišnji prosjek)						
	1991.	2001.	2005.	2006.	2007.	2008.	X 2009.
Federacija BiH	631.020	407.199	377.318	389.601	413.679	430.745	425.873
UKUPNO HNŽ	66.104	45.397	41.712	41.799	40.655	42.531	42.061
Od toga: Privreda	56.179	28.933	25.955	25.849	24.266	25.521	24.416
Neprivreda	9.925	26.591	15.369	15.757	16.389	17.010	17.646

Broj zaposlenih radnika po općinama

Općina	Broj zaposlenih						
	Prosjek 2006.	Prosjek 2007.	Prosjek 2008.	X 2009.	INDEX		
					X 2009. Prosjek 2006.	X 2009. Prosjek 2007.	X 2009. Prosjek 2008.
UKUPNO HNŽ/K	41.799	40.655	42.531	42.061	100,6	103,5	98,9
Čapljina	3.596	3.127	3.265	3.237	90,0	103,5	99,1
Čitluk	3.023	3.402	3.576	3.553	117,5	104,4	99,4
Jablanica	1.874	1.996	2.058	1.968	105,0	98,6	95,6
Konjic	4.168	4.247	4.504	4.122	98,9	97,1	91,5
Mostar	25.540	25.566	25.731	25.932	101,5	101,4	100,8
Neum	1.024	933	962	981	95,8	105,2	102,0
Prozor-Rama	1.517	1.387	1.424	1.314	86,6	94,7	92,3
Ravno	59	44	51	53	89,8	120,5	103,9
Stolac	998	953	960	901	90,3	94,6	93,9

*

Promatrajući zaposlenost po djelatnostima (2006. – 2009.) procent raste na 100,7%. Zapaža se da i dalje broj zaposlenih u privredi sporije raste od neprivrede (rudarstvo 179,7%, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge 147,8%, ostale javne, društvene, socijalne i osobne uslužene djelatnosti 133,7%, ugostiteljstvo 113,1%, trgovina 112,6%, ribarstvo 110,0%, obrazovanje 109,3%, javna uprava i obrana 104,5% itd., dok građevinarstvo bilježi manje zaposlenih za 19,2%, prerađivačka industrija manje za 19,2%, opskrba električnom energijom manje za 12,9%, a u poljoprivredi, lovu i šumarstvu broj zaposlenih smanjen za četvrtinu.

Tijekom 2009. pojačan je inspekcijski nadzor u ovoj oblasti. U našoj županiji izvršena je 1.631 kontrola i zatečeno je 227 radnika angažiranih suprotno zakonu – rad na crno. Djelovanjem inspekcije 143 radnika su zasnovala radni odnos, a u 84 slučaja je pokrenut prekršajni postupak. Djelatnosti u kojima je zabilježen najveći broj neprijavljenih radnika su tradicionalno ugostiteljstvo, trgovina i graditeljstvo. Napominjemo, da inspekcije sva adekvatna rješenja nisu dostavljali Službi za zapošljavanje sukladno Zakonu, izuzev za 8 slučajeva.

*

TABELA 4. – Zaposlenost po djelatnostima u HNŽ/K

2. Kontakti

U 2009. godini nastavljena je ranije uspostavljena suradnja sa međunarodnim organizacijama i institucijama u cilju razmjenjivanja iskustava u radu, sagledavanja problema, izrade programa i strategija vezanih za problematiku zaposlenosti, zapošljavanja i nezaposlenosti kao i izradi konkretnih programa zapošljavanja. Pored ovih kontakata na razini Središnjeg ureda Službe, predstavnici međunarodnih organizacija, te domaći zvaničnici su u više navrata posjećivali i organizacijske jedinice Službe po općinama radi uvida u njihov rad, razmjene informacija i podataka, te sagledavanja poteškoća sa kojima se susreću, ekipiranosti, kadrovskoj i tehničkoj opremljenosti.

Po naravi poslova najbogatija suradnja je ostvarena sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, što nalaže sam način organiziranja ove oblasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, subordinacija i koordinacija u provođenju utvrđene politike, provedbi zakona i podzakonskih akta, potreba usuglašavanja metoda i postupaka u radu, te suradnja i kontakti sa drugim službama za zapošljavanje i ustanovama na razini Federacije BiH. U tom smislu održan je čitav niz dogovora, koordinacija rukovodstva županijskih službi i Federalnog zavoda. Također, je održano mnogo sastanaka odgovarajućih stručnih radnika ovih institucija, obavljeno niz sudjelovanja u radnim skupinama, te održavana gotovo kontinuirana komunikacija u izvršavanju zajedničkih konkretnih aktivnosti.

Karakteristične teme koje su razmatrane su:

- problemi u svezi implementiranja Zakona o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji;
- realizacija isplate novčane naknade razvojačenima;
- realizacija PAPILOT projekta (Centar za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja);
- implementacija i predcertifikacijske aktivnosti ISO standarda 1901 : 2000 u službama za zapošljavanje;
- reforme politike zapošljavanja i uspostava informacijskog sustava tržišta rada;
- metodologija i dinamika istraživanja tržišta rada;
- profesionalna orijentacija i selekcija u službama za zapošljavanje;
- operativne upute za primjenu Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja;
- programi aktivne politike zapošljavanja.

Tijekom godine održano je u Sarajevu osam sastanak ravnatelja službi za zapošljavanje sa rukovodstvom Federalnog zavoda za zapošljavanje na kojima: su između ostalog razmatrane teme: ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, s posebnim osvrtima na pravna pitanja ostvarivanja novčane naknade za razvojačene branitelje, Prijedlog Federalnog zavoda za izmjene i dopune Zakona o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Koordinacija aktivnosti na izradi finansijskih planova za razdoblje 2010.-2012., Realizacija programa prekvalifikacije i dokvalifikacije, Prezentacija i rasprava, u dva navrata dokumenta „Analiza postojećeg

informativnog sustava u tehničkom, pravnom i ekonomskom smislu, prijedlog održavanja postojećeg i izrada tenderske dokumentacije za razvoj novog, kojeg je sačinila konzultantska kuća „LUCID LINX“ , Izrada Programa rada i financijskog plana Federalnog zavoda za 2010. godinu.

Jedan sastanak ravnatelja županijskih službi za zapošljavanje održan je u Bihaću, u organizaciji Službe za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona kada je izvršena prezentacija biometrijskog evidentiranja nezaposlenih osoba, te Sporazum o suradnji Federalnog zavoda za zapošljavanje i Udruženja poslodavaca u Federaciji BiH.

Naša Služba je također bila domaćin sastanka ravnatelja županijskih službi i rukovodstva Federalnog zavoda kojom prigodom je predstavljen novi način rada u podružnici Mostar i prezentiran novi informativni sustav ove Službe. Osnovna tema je bila isplata naknada nezaposlenim razvojačenim braniteljima, te informacija o realizaciji programa obuke, doobuke i prekvalifikacije.

Održana je i jedna izvanredna sjednica ovog tipa na kojoj je nazočio i ministar Federalnog ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata i predsjednik Saveza demobiliziranih boraca obrambeno-oslobodilačkog rata F BiH 1992. – 1995. na temu isplate zaostalog duga novčane naknade za razvojačene. Doneseni su zaključci da je neophodno da Vlada F BiH osigura sredstva za isplatu zaostalih naknada iz 2008. godine, te da se u rješavanje ovog problema aktivno uključe i županijske vlade.

Na istu temu, na inicijativnu potpredsjednika Federacije BiH gosp. Mirsada Kebe održan je sastanak rukovodnih djelatnika u službama za zapošljavanje.

Na ovim sastancima je potpisan i Etički kodeks zaposlenika javnih službi za zapošljavanje u Federaciji Bosne i Hercegovine.

U Sarajevu je održana IV direktorska konferencija Centara javnih službi za zapošljavanje zemalja Jugoistočne Europe. Centar je osnovan u lipnju 2007. godine, a osnivači su ravnatelji javnih službi za zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Makedonije, Crne Gore, Rumunjske, Srbije, Slovenije i Turske.

Teme ove konferencije bile su „Uloga službi za zapošljavanje kontekstu globalne ekonomske krize“, i „Informativni sustavi u službi tržišta rada – austrijska iskustva“. Konferencija je održana u organizaciji Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine.

U istoj organizaciji u studenom je održana i V konferencija Centra javnih službi za zapošljavanje zemalja Jugoistočne Europe na kojoj je bila tema „Evolucija efikasnosti mjera na tržištu rada u kontekstu globalne ekonomske krize“.

U organizaciji Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo održan je sajam zapošljavanja na kojem su prisustvovali i predstavnici ove Službe. Na sajmu su se predstavili poslodavci i nezaposlene osobe Kantona iz čega bi trebalo proizići novo zapošljavanje.

Sredinom veljače u AVAZ BUSINESS CENTRU upriličena je svečana dodjela certifikata ISSO 9001 : 2000 županijskim službama za zapošljavanje i Federalnom zavodu.

Medijski popraćenoj svečanosti su prisustvovali ravnatelji i menadžeri za kvalitetu certificiranih ustanova, predstavnici certifikacijske kuće TÜF CROATIA d.o.o., te predstavnici resornih ministarstava.

Početkom godine u Sarajevu je održana druga ETF radionica „Studija izvodljivosti: Obrazovanje i obuka odraslih u Bosni i Hercegovini“. Cilj radionice je unapređenje obrazovanja i obuke odraslih u BiH. Diskutiralo se o rezultatima studije ETF-a i prezentirala nova saznanja o poticajima za obrazovanje odraslih u zemljama EU, te o konkretnom pristupu obučavanju odraslih u Francuskoj. Kroz tematske sesije i radne grupe razmatrali su se prioritete, koraci i akteri u daljem razvoju obrazovanja i obuke odraslih u BiH.

U Sarajevu je održan seminar „Certificiranje i priznavanje formalnog i informalnog učenja: glavni prioriteti obrazovanja i obučavanja odraslih“. Cilj seminara je bio nastavak aktivnosti na jačanju svijesti o pitanju obrazovanja odraslih. Zajedno sa predstavnicima različitih institucija i poslodavaca, poseban naglasak je stavljen na pitanje certifikacije i priznavanja formalnog i neformalnog učenja, te su predstavljena iskustva iz drugih zemalja.

Agencija za razvoj Splitsko-dalmatinske županije – Republika Hrvatska u suradnji sa Ministarstvom regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, organizirala je dvodnevnu radionicu vezanu za IPA prekogranični program Hrvatska-Bosna i Hercegovina. Program ima za cilj potaknuti stvaranje prekograničnog partnerstva putem zajedničkih aktivnosti, kroz projekte radi jačanja gospodarstva, zaštite prirode i okoliša, te jačanje socijalne kohezije programskog područja.

U Novoj Biljoj održana je druga sjednica Savjeta projekta „Pomoć za samopomoć“ u organizaciji Fondacije „Krila nade – BiH“. Tom prigodom svečano su uručeni certifikati o završenoj obuci stipendista Fondacije, te su predstavljeni ciljevi za narednu godinu.

U studenom 2009. godine našu Službu je posjetio gosp. Vladimir Jerić, koordinator projekta „Pomoć za samopomoć“ kojeg provodi Fondacija „Krila nade – BiH“. Svrha posjete je bila predstavljanje aktivnosti koje slijede u okviru projekta za 2010. godinu s nadom da će njihova realizacija biti uspješna kao i prethodnih godina.

Predstavnici organizacije ISCOS Lombardija, koja organizira edukaciju mladih za poslove turističkog vodiča posjetili su Službu i obratili se za pomoć pri izboru pogodnih kandidata za obuku i stjecanje adekvatnih certifikata. Odabrano je 10 kandidata.

U okviru projekta „Centar za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju mjera aktivne politike zapošljavanja“ u Jajcu je održana obuka

voditelja podružnica/biroa županijskih službi za zapošljavanje. Teme koje su obrađivane bavile su se organizacijom upravljanja, osobnim kompetencijama voditelja, a poseban je naglasak bio na rad sa poslodavcima, suradnja sa institucijama, te formiranje partnerskih vijeća na lokalnoj razini. Obuka slične tematike održana je i u Goraždu.

U prostorijama Službe za zapošljavanje HNŽ/K održan je sastanak Nadzornog tima koji djeluje u okviru realizacije gore navedenog projekta. Prezentirane su planirane i dodatne projektne aktivnosti, te se razgovaralo o aktivnostima na doktrini rada.

Poseban tematski sastanak održan je sa voditeljima podružnica/biroa Službe gdje se razgovaralo o nepovoljnoj financijskoj situaciji u Službi, te o razlozima smanjenja iznosa redovne novčane naknade za nezaposlene osobe. Skrenuta im je pozornost na važnost uspostave redovitih kontakata i boljih odnosa sa općinskim i županijskim organima uprave i odgovarajućim institucijama.

Tijekom godine predstavnici EUFOR-a LOT (tim za vezu) posjetili su više podružnica, interesirali su se o problemima nezaposlenosti, kao i o radu samih podružnica.

Suradnja sa Fondom mirovinsko-invalidskog osiguranja i Zavodom za zdravstvenog osiguranje je skoro svakodnevna, pogotovo sa nižim organizacijskim jedinicama zbog razmjene podataka i odgovarajuće dokumentacije u procesu ostvarivanja prava nezaposlenih osoba.

Korektna je suradnja i sa udrugama nezaposlenih kojima se redovito dostavljaju traženi podaci i informacije.

Suradnja sa ministarstvima koja pokrivaju oblasti gospodarstva bi se trebala podrazumijevati, pogotovo iz razloga upoznavanja sa ovom problematikom, pokretanja inicijativa i neposredne pomoći pri izradi i realizaciji konkretnih programa zapošljavanja, ali ostaje dojam da je ona neadekvatna.

Redovito se razmjenjuju podaci sa odjeljenjem Federalnog zavoda za statistiku u Mostaru.

Služba ima aktivnu ulogu u kreiranju i planiranju upisne politike u srednje strukovne škole, sagledavanjem potreba za određenih kadrovima, te prezentiranjem broja i strukture registrirane nezaposlenosti, iz razloga što procesi u odgojno-obrazovnom sustavu izravno utječu na stanje tržišta rada.

Korektna uspostavljena suradnja sa općinskim vijećima se održava poradi rješavanja prostornih, kadrovskih i organizacijskih problema za rad podružnica, a naročito u procesu programiranja i rješavanja problema nezaposlenosti u konkretnim općinama.

O aktivnosti Službe redovito se javnost informira putem vlastitih publikacija i sredstvima javnog priopćavanja.

III – POSREDOVANJE U ZAPOŠLJAVANJU

1. Zapošljavanje

Tijekom 2009. poslodavci su Službi temeljem formalnih prijava iskazali potrebe za 834 radnika radi posredovanja^{*}. Traženi broj radnika po prijavama je četiri puta veći nego prošle godine. Međutim, to nije rezultat pojačane tražnje radnika već napora Službe da sve natječaje i oglase tretira kao „stvarne“ prijave potrebe za radnicima od Službe. Stječe se dojam da poslodavci traže posredovanje u zapošljavanju od Službe samo u prigodama kada na drugi način ne mogu doći do radnika. Ovakvom stanju je doprinijela i zakonska odredba da poslodavci nisu dužni dostavljati Službi za zapošljavanje prijave slobodnih radnih mjesta kako je to ranije bilo propisano. Služba je prikupila i objavila 169 oglasa i natječaja slobodnih radnih mjesta za 906 radnika i po njima posredovala.

Promatrano po stupnju stručnog obrazovanja struktura traženih radnika od Službe izgleda ovako:

Podružnica	Broj traženih radnika	STUPANJ STRUČNOG OBRAZOVANJA							
		VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Čapljina	39	9	28	0	0	0	1	1	0
Čitluk	50	12	28	5	0	0	3	2	0
Jablanica	91	9	4	19	0	0	58	0	1
Konjic	114	11	2	22	0	0	74	4	1
Mostar	523	167	142	159	0	0	34	5	16
Neum	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prozor-Rama	3	3	0	0	0	0	0	0	0
Ravno	14	11	3	0	0	0	0	0	0
Stolac	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	834	222	207	205	0	0	170	12	18

Tijekom 2009. godine zaposlilo se 4.114^{**} osoba sa evidencije.

*

TABELA 5. – Pregled prijavljenih potreba za radnicima u 2009. po općinama

**

TABELA 6. – Pregled broja osoba koje su se zaposlile sa evidencije u 2009. godini

U odnosu na 2008. godinu to je smanjenje za 2,3 % ili manje za 96 zaposlenih osoba.

Kretanje broja iskazanih potreba i ukupno zaposlenih tijekom godine po mjesecima.

Struktura zaposlenih po stupnju stručnog obrazovanja izgleda ovako:

PODRUŽNICA	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	STUPANJ STRUČNOG OBRAZOVANJA							
			VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Čapljina	425	198	61	33	133	0	2	160	26	10
Čitluk	326	165	41	23	116	0	0	131	15	0
Jablanica	201	71	18	13	46	0	0	104	0	20
Konjic	517	249	56	25	134	0	3	178	2	119
Mostar	2.251	1.174	404	119	817	0	3	746	84	78
Neum	68	35	5	6	23	0	1	29	4	0
Prozor-Rama	108	43	15	9	25	0	0	37	1	21
Ravno	5	3	3	0	2	0	0	0	0	0
Stolac	213	116	40	13	54	0	0	78	28	0
Ukupno	4.114	2.054	643	241	1.350	0	9	1.463	160	248

U strukturi novozaposlenih žena je 2.054 ili 49,9 %.

Tijekom izvještajne godine poslodavci su Službi dostavili 3.125 prijava o prestanku radnog odnosa, što je u odnosu na prošlu godinu četiri i po puta više.

1.567 prijava odnose se na žene ili 50,1%.

Pregled prestanak radnog odnosa po općinama izgleda ovako:

PODRUŽNICA	UKUPNO	ŽENA	STUPANJ STRUČNOG OBRAZOVANJA							
			VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Čapljina	269	115	12	9	75	0	3	134	32	4
Čitluk	142	75	4	2	60	0	0	63	13	0
Jablanica	208	76	10	10	57	0	1	97	2	31
Konjic	604	285	23	16	164	0	5	225	4	167
Mostar	1.475	770	167	78	574	0	6	499	78	73
Neum	75	47	2	2	19	0	0	40	12	0
Prozor-Rama	195	103	5	6	45	0	0	78	1	60
Ravno	3	1	1	0	2	0	0	0	0	0
Stolac	154	95	20	7	35	0	0	50	42	0
Ukupno	3.125	1.567	244	130	1.031	0	15	1.186	184	335

Održavani su redoviti kontakti sa biroima – podružnicama u cilju međumjesnog posredovanja na zahtjeve poslodavaca koji svoje zahtjeve za radnom snagom ne mogu zadovoljiti na području podružnice na kojoj obavljaju svoju djelatnost. Služba je po takvim zahtjevima davala razne podatke, preglede nezaposlenih osoba za različita zanimanja kao i druge informacije potrebne za zadovoljenje potreba poslodavca za radnom snagom.

U međumjesnom zapošljavanju Služba je kontaktirala i opslužila 30 poslodavaca kroz dostave traženih informacija i pregleda nezaposlenih osoba za različita zanimanja.

U okviru međudržavnog posredovanja, Služba održava redovite kontakte i razmjenjuje informacije sa Agencijom za rad i zapošljavanje BiH u svezi zapošljavanja u inozemstvu. Služba je putem oglašavanja i direktnih kontakata sa poslodavcima u drugim državama posredovala u zapošljavanju. Uglavnom radi se

o posredovanju u zapošljavanju naših radnika u Sloveniji i Hrvatskoj. Pretežito se radi o posredovanju za zapošljavanje u ugostiteljstvu i građevinarstvu. Na temeljima dugogodišnje suradnje sa Hotelima „Cavtat“ iz Hrvatske tijekom 2009. godine na sezonskim poslovima u ugostiteljstvu kod ovog poslodavca je radilo 45 nezaposlenih osoba iz Prozor-Rame i 7 osoba iz Mostara.

U cilju praćenja odobrenih sredstava za sufinanciranje zapošljavanja, podružnice su redovito dostavljale izvještaje o poštivanju preuzetih obveza po osnovu odobrenih sredstava, na osnovu kojih je Služba poduzimala daljnje radnje predviđene ugovorom.

Služba je redovito obavljala poslove dostavljanja raznih podataka nadležnim institucijama županije, općina kao i međunarodnim organizacijama koje se bave problematikom zapošljavanja.

2. Programi tržišta rada

U ovom razdoblju, Služba se uglavnom orijentirala na praćenje, kontrolu i realizaciju pokrenutih programa tržišta rada iz 2008. godine.

Nažalost, u F BiH je već tijekom 2008. godine došlo do ugrožavanja programa aktivnih mjera zapošljavanja zbog primjene Zakona o pravima razvojačenih branitelja, a u zadnjem kvartalu došlo do potpune obustave ovih programa. Sredstva predviđena za aktivne mjere u zapošljavanju su preusmjerena za isplatu obveza prema braniteljima, te su poticaji u zapošljavanju u 2009. godini u potpunosti izostali.

Zaključno sa prošlom godinom također je istekao rok važenja Drugog projekta podrške u zapošljavanju (SESP) koji se financira iz kredita Svjetske banke, a potpisivanje novog sporazuma za naredno razdoblje je potpuno neizvjesno.

Od 1. siječnja 2009. godine došlo je do smanjenja stope izdvajanja za nezaposlene sa 2,5% na 2%, tako da je i to utjecalo na nedostatak sredstava za aktivne mjere u zapošljavanju.

Očito je da se Služba za zapošljavanje u ovakvim uvjetima ne može sama nositi sa problemom nezaposlenosti, prvo zbog nedostatka sredstava, a drugo zbog sve većeg opterećenja Službe izdvajanjima za socijalne programe (zdravstveno osiguranje nezaposlenih, naknade razvojačenim, dokup staža, zbrinjavanje viška radnika zbog stečaja itd.).

Zbog nedostatka sredstava za aktivnu politiku zapošljavanja u novije vrijeme se sve više ističe Federalni zavod za zapošljavanje koji sve više provodi programe zapošljavanja za F BiH, iako za to nema zakonsko uporište niti mogućnost. U takvim okolnostima, Službe za zapošljavanje se lišavaju osnovne zadaće po Zakonu o posredovanju u zapošljavanju odnosno pokretanju programa za poticaj zapošljavanja za koje su jedine i nadležne.

Federalni zavod za zapošljavanje je u tijeku 2009. godine objavio četiri Javna poziva za učešće u programima sufinanciranja zapošljavanja osoba sa evidencije Službi za zapošljavanje u F BiH.

Prvi Javni poziv odnosio se na sudjelovanje u Programu sufinanciranja zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva.

Po okončanju provedbe ovog Programa odobrena su financijska sredstva u iznosu 155.700,00 KM za zapošljavanje 44 mlade osobe bez radnog iskustva i to: 14 KV radnika, 9 osoba SSS-e, 3 osobe VŠS-e i 18 osoba VSS-e.

Drugim Programom, samozapošljavanja i zapošljavanja povratnika u 2009. godini, odobrena su sredstva za samozapošljavanje 9 povratnika u iznosu 44.000,00 KM i zapošljavanje 8 povratnika u iznosu 24.000,00 KM. Međutim, zbog odustajanja nekih povratnika, realizirano je samozapošljavanje 4 povratnika i zapošljavanje kod poslodavaca 8 povratnika. Ukupno odobrena sredstva po ovom programu iznose 43.500,00 KM.

U trećem Javnom pozivu za samozapošljavanje i zapošljavanje Roma, odobrena su sredstva za samozapošljavanje 4 osobe u iznosu od 17.500,00 KM, i za zapošljavanje kod poslodavaca za 2 osobe, u iznosu od 9.000,00 KM. Ukupno odobrena sredstva po ovom programu iznose 26.500,00 KM.

Postupak provedbe četvrtog Javnog poziva za sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba sa invaliditetom i drugih teško zapošljivih osoba je u tijeku.

Također, zbog nedovoljnog interesa po javnom pozivu za zapošljavanje Roma, ponovo je objavljen novi javni poziv, koji je u tijeku.

Uloga Službe za zapošljavanje u realizaciji provedenih programa je samo koordinirajuća, bez ikakva utjecaja na izbor i realizaciju odgovarajućeg programa. Istina, pred kraj 2009. godine, ovoj Službi su odobrena sredstva u iznosu od 150.000,00 KM za realizaciju Programa dokvalifikacije, prekvalifikacije i obuke nezaposlenih osoba na prostoru HNK/Ž. Realizacija ovog programa je planirana za prvi kvartal 2010. godine.

Zbog navedenih problema, Služba je u okviru svojih zakonskih obveza aktivno radila na provođenju drugih mjera aktivne politike u zapošljavanju koje ne iziskuju veća novčana izdvajanja, što će biti stalna aktivnost u narednom razdoblju.

Između ostalog, navodimo sljedeće aktivnosti:

1. U Neumu je održan Forum za traženje partnera za prekograničnu suradnju, kao priprema za predstojeći natječaj za dodjelu grantova Europske unije, u okviru programa prekogranične suradnje između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske. Forumu su prisustvovali potencijalni partneri iz obje zemlje, te se diskutiralo o mogućnostima pristupa budućim grantovima.
2. Predstavnik Službe kao član Komisije za analizu dosadašnjih aktivnosti na realizaciji projekta "Centar za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju mjera aktivne politike zapošljavanja" i ocjenu mogućnosti

uvođenja dodatnih aktivnosti obuke, prisustvovao je sastanku spomenute Komisije u prostorijama Federalnog zavoda za zapošljavanje. Razmatran je prijedlog proširenja projekta, te su izvedeni zaključci o dosadašnjem radu, i prijedlozi za budući rad. Ocjena Komisije je dostavljena direktorima Federalnog zavoda za zapošljavanje i županijskih službi za zapošljavanje.

3. U posjetu Službi došli su predstavnici PIU SESER-a, u svrhu monitoringa načina provođenja Projekta zapošljavanja osoba starijih od 40 godine, te su tom prilikom izrazili zadovoljstvo viđenim i istakli efikasnost u radu Službe.
4. Posjeta Hrvatskom zavodu za zapošljavanje – Područna služba Dubrovnik. Cilj posjete bio je upoznavanje sa radom u sektoru zapošljavanja u susjednoj državi, prenošenje mogućih dobrih iskustava u našu Službu, te uspostavljanje poslovne suradnje. Iskorištena je prigoda da se поближе upozna način rada u području aktivnosti vezanih za profesionalnu orijentaciju i selekciju.
5. Posjeta Hrvatskom zavodu za zapošljavanje – Područna služba Split. Cilj posjete bio je upoznavanje sa radom u sektoru zapošljavanja u susjednoj državi, prenošenje mogućih dobrih iskustava u Službu, te uspostavljanje poslovne suradnje. Iskustva posjećene institucije će pomoći Službi u uspostavljanju novih oblika rada (šalter sustav, odjel za rad sa poslodavcima, profesionalno usmjeravanje i selekcija).
6. Održan je sastanak Tima za osposobljavanje stručnih radnika, u sklopu realizacije projekta „Papilot”, u Sarajevu. Napravljen je pregled stanja na području osposobljavanja, definirane su potrebe županijskih službi za zapošljavanje, te je pripremljen plan osposobljavanja za slijedeće razdoblje.
7. Od 27. do 29.05.2009.godine, u okviru projekta „Centar za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju mjera aktivne politike zapošljavanja“ (Papilot) upriličena je studijska posjeta Zavodu za zapošljavanje Crne Gore. Tijekom trodnevne posjete, kojoj su nazočili predstavnici svih županijskih službi za zapošljavanje, upoznali su se sa organizacijom rada Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, te su bili u prilici i osobno posjetiti pojedine biroe rada (Budva i Bar) i na licu mjesta vidjeti i praktičan načina rada. Cilj posjete bio je upoznati se dobrom praksama u susjednoj državi, te ih prilagoditi našim uvjetima i implementirati ih.
8. 10.-12.06.2009.godine U svrhu uvođenja novih praksi u radu Službi za zapošljavanje HNŽ/K, za savjetodavce Podružnice Mostar-Odjeljenje 1 organizirana je trodnevna obuka. Cilj obuke bio je upoznati ih sa sustavom rada šalter sale, te ih osposobiti za rad u tom smjeru. Također su prošli i obuku koja se tiče novog načina rada sa nezaposlenom osobom-vođenje intervjua, čiji je ishod pravljenje plana zapošljavanja za nezaposlenu osobu. Svi polaznici su uspješno prošli obuku. Nakon nje u dogovoru sa rukovodstvom Službe, prilagođeni su fizički uvjeti rada načelima šalter sale, te dogovoren

način rada u slijedećem razdoblju prilagodbe. Na temelju stečenih iskustava, plan je bio da ovaj način rada u potpunosti zaživi do jeseni, što je i realizirano.

9. 10.09.2009. Ministarstvo obrane BiH u suradnji sa IOM – Međunarodnom organizacijom za migracije je organiziralo Poslovni forum sa fokusom na podršku ekonomskoj reintegraciji prekobrojnog osoblja. Cilj foruma bio je ukazivanje na mogućnosti ekonomske reintegracije prekobrojnog vojnog osoblja u Mostaru i da usvoji zakluče kojima će se dalje stimulirati društveno-ekonomska reintegracija ove skupine u ekonomski život njihovih lokalnih zajednica, uz aktivnu interakciju i podršku relevantnih aktera iz zajednice. Pored predstavnika Ministarstva obrane i IOM-a, forumu se prisustvovali i predstavnici udruga poslodavaca, Regionalne razvojne agencije te predstavnici državnog sektora HNŽ-a. U okviru foruma Služba za zapošljavanje HNŽ/K je održala prezentaciju sa informacijama o stanju na tržištu rada, i mogućim načinima sudjelovanja u rješavanju problema koji su izloženi na Forumu.

10. U proteklom razdoblju pokrenute su i aktivnosti vezane sa profesionalno usmjeravanje učenika završnih razreda srednje škole gimnazijskog usmjerenja. U sklopu spomenutog projekta urađeno je slijedeće.

- obaviješteno je Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ/K, te Pedagoški zavod i Zavod za školstvo o predstojećim aktivnostima;
- uspostavljeni su kontakti sa ravnateljima gimnazija na prostoru županije, te dogovoreni sastanci sa njima;
- pripremljen je promotivni i informativni materijal za učenike i razrednike;
- izvršena je nabavka psihologijskog instrumentarija;
- izvršeno je anketiranje i informiranje učenika završnih razreda gimnazijskog usmjerenja.

Na osnovu vraćenih anketa organizirana su psihološka testiranja svih zainteresiranih učenika, te je nakon toga, upriličeno i individualno savjetovanje za svakog od njih. Novi ciklus informiranja će započeti početkom veljače 2010., kad će se nastojati animirati škole za uspostavu tješnje suradnje, u cilju što učinkovitijeg provođenja aktivnosti.

11. U proteklom razdoblju intenzivno se pratio rad i prilagođavanje na nove načine rada u Podružnici Mostar-Odjeljenje 1. Pokazalo se da su uposlenici jako dobro prihvatili nove metode, uspješno su nastavili obavljanje jednodnevnih seminara, te su implementirali i izvođenje individualnih intervjua sa nezaposlenim osobama, u cilju izrade plana zapošljavanja i poticanja nezaposlenih osoba za aktivno traženje posla. Također su dali sugestije za daljnja poboljšanja, koje će se u narednom razdoblju provesti. Slijedeći koraci u ovom pravcu bit će daljnje preinake u fizičkim uvjetima rada, provođenje dodatnih obuka za uposlenike, te kreiranje novih programa obuka za nezaposlene osobe.

12. 01.10.2009. U prostorijama Federalnog zavoda za zapošljavanje u Sarajevu održan je sastanak ravnatelja i menadžera za kvalitete županijskih službi za

zapošljavanje. Prezentirane su dosadašnje aktivnosti, te predložene nadolazeće, u cilju očuvanja certifikata ISO 9001:2000. Tijekom ovog mjeseca radna grupa za uspostavu sustava kvaliteta je napravila plan aktivnosti za našu Službu, te je u skladu s tim u razdoblju od 11.-13.11.2009. godine napravljen i interni audit za pojedine organizacijske cjeline Službe, u skladu sa zahtjevima standarda.

- 13.03.11.2009. Koalicija organizacija „Traži više“ – formirana od preko 20 nevladinih organizacija pokrenula je široku kampanju sa ciljem pokretanja lanca promjena vezanih za ubrzavanje procesa operacionalizacije ciljeva i mjera navedenih u dokumentu „Strateški pravci razvoja obrazovanja u BiH sa planom implementiranja, 2008-2015“. U tu svrhu organizirala je okrugli stol pod nazivom „Implementacija reformi visokoškolskog obrazovanja u BiH, na naglaskom na mogućnost povećanja stope upisanosti studenata na fakultete u BiH“, u kojem je učešće uzela Služba za zapošljavanje. Prezentiran je rad Službe, statistički podaci i iznijeti problemi i nedostaci trenutne organizacije obrazovanja u BiH, a koje imaju implikacije na tržište rada.
- 14.10.11.2009. U prostorijama Centra za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja (Sarajevo) održan je sastanak trenera županijskih službi za zapošljavanje, u organizaciji Zavoda Papirot. Napravljen je pregled dosadašnjih aktivnosti (izvođenje info seminara, prezentacija projekta „Uspjet ću“), te su predstavljene potencijalni novi projekti koji će se izvoditi tijekom 2010. godine.
- 15.18.11.2009. Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine organizirala je jednodnevnu radionicu na temu „Praktična izrada projektnih prijedloga za programe pomoći Europske unije“. Radionica se održala u Travniku, polaznici su upoznati sa Instrumentima pretprijetne pomoći (IPA) i programima EU, a glavni dio programa bio je koncentriran na praktičan rad i objašnjenja u vezi pripreme projektne dokumentacije.
- 16.24.11.2009. U prostorijama Centra za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja (Sarajevo) održan je sastanak Tima za osposobljavanje stručnih radnika, u organizaciji Zavoda Papirot. Prezentiran je projekt Program Virtualnih poduzeća, koji bi omogućio obuku nezaposlenih osoba za određene poslove u realnom okruženju kroz simulaciju radnog i poslovnog procesa. Također je predstavljen i trodnevni program Pravi put, koji bi imao za cilj mobilizirati kratkotrajno nezaposlene osobe, da se čim prije vrate u svijet tržišta rada.
- 17.16-18.12.2009. U prostorijama Federalnog zavoda, u organizaciji Zavoda „Papirot“ iz Ljubljane, organiziran je trodnevni seminar za psihologe uposlene u županijskim službama za zapošljavanje. Cilj seminara bio je proširivanje znanja i upoznavanje sa novim svjetskim trendovima na polju profesionalnog usmjeravanja i selekcije kroz aktivnosti službi. Predavač je bio renomirani slovenski psiholog Saša Niklanović.

3. Ostale aktivnosti Službe

U cilju upoznavanja učenika završnih razreda srednjih škola o rokovima i načinu prijavljivanja u evidencije nezaposlenih, te mogućnostima zaposlenja, kao i svake godine, upućen je dopis svim srednjim školama u županiji sa prigodnim lecima, te kratkim naputkom i obavještenjem učenicima o njihovim pravima nakon završetka školovanja.

Također, u okviru Zakonom utvrđene djelatnosti Služba je, posredstvom Komisije za profesionalnu orijentaciju, održala jednu sjednicu i obradila osam učenika završnih razreda osnovne škole ometenih u psihofizičkom razvoju. Prema ocjeni Komisije, svi učenici pri izboru zanimanja mogu nastaviti daljnje školovanje u odabranom zanimanju.

Na temelju Zakona o zapošljavanju stranaca, u ovom razdoblju je izdato 90 radnih dozvola od čega za državljane Hrvatske je izdato 29, Srbije 24, Kine 7, Makedonije 6 i 34 dozvole za državljane ostalih zemalja. Jedan zahtjev za radnu dozvolu riješen je negativno.

Najviše stranih državljana je zaposleno u Mostaru i to 56, Čapljina 8, Konjicu 13, Čitluk 6, Prozor-Rama 2, Neumu 3 stranca, Stolac 1 i Jablanica 1 stranac. Po kvalifikacionoj strukturi za VSS je izdato 26 radnih dozvola, VŠS 6, za SSS 17, KV 7, NK 8 i PK 26 dozvole.

Zbog odobrenih kvota u izdavanju radnih dozvola, Služba redovno dostavlja podatke o izdatim radnim dozvolama Agenciji za rad i zapošljavanje i nadležnom državnom ministarstvu.

Izdato je 5 rješenja o prestanku važenja radne dozvole, po osnovu člana 12 Zakona o upošljavanju stranaca.

IV - EVIDENCIJE, ALANIZE I INFORMIRANJE

1. Evidencija

1.1. Prijavljivanje na evidenciju

I u ovoj godini osjeća se pojačano prijavljivanje na evidenciju nezaposlenih osoba radi ostvarivanja određenih beneficija temeljem nezaposlenosti: razvojačeni branitelji, obiteljske mirovine, stipendiranje, smještaj u studentske domove, plaćanje participacije i sl. Naročito je pojačano prijavljivanje radi izdavanja poreznih kartica za članove obitelji temeljem Zakona o porezu na dohodak. Do pojačanog prijavljivanja naročito je došlo zbog opće recesije i ekonomskih poteškoća s tim u svezi.

Tijekom 2009. godine na evidenciju nezaposlenih osoba u podružnicama Službe prijavilo se ukupno 7.033 osobe.

U odnosu na proteklu godinu to je manje za 368 ili za 5%, ali još uvijek znatno iznad uobičajenog prosjeka, izuzimajući prošlu godinu koja je bila izuzetak po obimu novoprijavljenih.

Struktura novoprijavljenih prema stupnju obrazovanja je sljedeća:

PODRUŽNICA	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA							
			VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Čapljina	699	336	102	34	199	0	5	273	62	24
Čitluk	427	243	65	21	155	0	0	162	24	0
Jablanica	456	184	42	18	124	0	4	191	4	73
Konjic	1.055	529	93	37	311	0	2	358	5	249
Mostar	3.456	1.816	631	141	1.227	0	9	1.069	198	181
Neum	133	82	12	12	39	0	0	57	13	0
Prozor-Rama	425	218	49	21	95	0	0	160	5	95
Ravno	10	7	2	0	7	0	0	0	0	1
Stolac	372	230	70	15	88	0	1	116	80	2
Ukupno	7.033	3.645	1.066	299	2.245	0	21	2.386	391	625

Od ukupnog broja novoprijavljenih osoba na žene otpada 3.645 ili 52 %.

1.2. Skidanje sa evidencije

Sa evidencije je skinuto po različitim osnovama 6.840 nezaposlenih osoba za 22,6% manje u odnosu na prethodnu godinu. Od ukupnog broja 3.199 je žena ili 46,8%.

Broj skinutih sa evidencije po stupnju stručnog obrazovanja je sljedeći:

PODRUŽNICA	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA							
			VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Čapljina	920	369	65	46	232	0	12	370	99	96
Čitluk	463	222	45	26	143	0	0	183	66	0
Jablanica	346	146	23	13	90	0	2	159	8	51
Konjic	914	453	70	34	245	0	5	286	10	264
Mostar	3.369	1.646	383	157	1.172	0	19	1.138	237	263
Neum	109	51	6	6	35	0	2	46	14	0
Prozor-Rama	363	148	18	15	83	0	1	156	7	83
Ravno	10	5	3	1	4	0	0	2	0	0
Stolac	346	159	43	20	75	0	5	124	78	1
Ukupno	6.840	3.199	656	318	2.079	0	46	2.464	519	758

Kretanje novoprijavljenih i brisanih osoba tijekom 2009. po mjesecima:

1.3. Stanje na evidenciji

Kretanje broja nezaposlenih osoba u HNŽ/HNK 2001. – 2009. vidljivo je iz ove tablice:

Kretanje broja nezaposlenih osoba u HNŽ/HNK

OPIS	Broj nezaposlenih osoba (stanje 31.12.)								
	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Federacija BiH	267.783	282.473	297.382	315.847	346.596	362.116	367.570	338.643	354.577
Ukupno HNK	20.815	22.304	23.886	25.642	26.794	28.632	30.838	29.403	29.596
Čapljina	1.309	1.501	1.727	2.037	2.294	2.482	2.906	2.985	2.764
Čitluk	1.053	1.066	1.189	1.316	1.198	1.443	2.034	2.072	2.036
Jablanica	1.051	1.151	1.273	1.470	1.542	1.616	1.721	1.772	1.882
Konjic	2.566	2.904	3.119	3.297	3.329	3.783	3.926	3.530	3.671
Mostar	12.449	12.100	13.541	13.982	14.585	15.209	15.574	14.688	14.775
Neum	221	240	289	290	313	334	327	308	332
Prozor-Rama	1.485	1.514	1.495	1.605	1.589	1.609	1.843	1.811	1.873
Ravno	-	-	-	-	20	22	28	31	31
Stolac	681	826	1.253	1.645	1.924	2.134	2.479	2.206	2.232

Na dan 31. prosinca 2009. godine na evidenciji nezaposlenih osoba zatečeno je 29.596 osoba.*

U odnosu na kraj 2008. godine kada se na evidenciji nalazilo 29.403 nezaposlenih osoba povećanje je za 193 osobe ili za 0,7 %. Prosječno mjesečno tijekom 2009. godine na zaposlenje je čekalo 29.510 osoba.

*

TABELA 7. - Pregled aktivnosti u 2009. godini

Gledano po općinama kod većine njih zabilježen je porast nezaposlenih i to: Neum 7,8% (ili za 24 osobe), Jablanica za 6,2% (ili za 110 osoba), Konjic 4% (ili za 141 osobu), Prozor-Rama 3,4% (ili za 62 osobe), Stolac za 1,2 % (ili za 26 osoba) i Mostar za 0,6% (ili za 87 osoba), dok je pad nezaposlenih osoba ostvaren kod Čapljina za 7,4% (ili za 221 osobu) i Čitluku za 1,7% (ili za 36 osoba).

Struktura nezaposlenih osoba po stupnjevima stručnog obrazovanja je sljedeća:

PODRUŽNICA	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA							
			VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Čapljina	2.764	1.361	115	88	709	0	17	1.151	406	278
Čitluk	2.036	1.098	87	64	610	0	0	941	331	3
Jablanica	1.882	912	71	35	501	0	11	772	66	426
Konjic	3.671	1.732	83	49	764	0	8	1.296	22	1.449
Mostar	14.775	7.578	964	403	4.328	0	122	5.611	1.449	1.898
Neum	332	143	15	8	96	0	1	150	60	2
Prozor-Rama	1.873	830	66	38	366	0	0	744	43	616
Ravno	31	11	2	0	12	0	1	9	0	7
Stolac	2.232	1.042	84	38	505	0	16	947	634	8
Ukupno	29.596	14.707	1.487	723	7.891	0	176	11.621	3.011	4.687

Prema stupnju stručnog obrazovanja najveći udio se odnosi na KV radnike 39,3%, zatim slijedi SSS 26,6%, NK radnici 15,9%, PK 10,2%, VSS 5,0%, VŠS 2,4% i VKV radnici 0,6%.*

Najbrojnija zanimanja u pojedinim stupnjevima obrazovanja su:

NK, PK i NS: radnici bez zanimanja 4.687, daktilografi 87, pomoćni kuhar 37, pomoćni građevinski radnik 34, pomoćni tesar 17, pomoćni bojadisar 17, pomoćni zidar 17, konfekcijski krojač 12, frizer za žene 11, itd.

*

TABELA 10. – Nezaposlene osobe na evidenciji na dan 31.12.2009. godine

KV i VKV: prodavači 2.024, bravari 954, automehaničari 903, frizeri za žene 622, konobari 594, kovinotokar 537, itd.

SSS: ekonomski tehničar 1.405, maturant gimnazije 1.128, strojarski tehničar 796, medicinski tehničar 383, itd.

VŠS: ekonomist 138, nastavnik predškolskog odgoja 95, nastavnik razredne nastave 92, pravnik 89, nastavnik biologije i kemije 48, nastavnik povijesti i zemljopisa 21 itd.

VSS: diplomirani pravnik 266, dipl. ekonomista 193, dipl. inženjer poljoprivrede 101, dipl. pedagog 69, dipl. profesor engleskog jezika 68, dipl. ekonomist financijsko-računovodstveni smjer 65, profesor hrvatskog jezika i književnosti 62, diplomirani novinar 45, dipl. inženjer za računare 39, dipl. inženjer strojarstva 34, diplomirani povjesničar 29, časnik policije 26, profesor njemačkog jezika 24, itd.

Promatrano po godinama starosti struktura izgleda ovako:

Ukupno	GODINE STAROSTI								
	15-18 god.	19-25 god.	26-30 god.	31-35 god.	36-40 god.	41-50 god.	51-60 god.	61-65 god.	preko 65 god.
29.596	3	4.141	4.885	3.542	3.482	7.422	5.384	684	53

Udio nezaposlenih osoba u dobi do 30 godina je 30,5% i u odnosu na prošlu godinu bilježi porast za 0,4%.

Zabrinjava trend porasta nezaposlenih u dobi od 30-40 godina (7.024 ili 23,7 %), osoba u punom radnom naponu. Problematična je posebno kategorija preko 50 godina koja učestvuje sa 20,7 % u ukupnom broju jer su perspektive za njihovo zapošljavanje minimalne, a u odnosu na prošlu godinu ova kategorija nezaposlenih povećala je sudjelovanje za 1,2%.

Prema vremenu čekanja na zaposlenje situacija je sljedeća:

*

TABELA 13. – Pregled broja nezaposlenih osoba na evidenciji po najbrojnim zanimanjima na dan 31.12. 2009. godine

Ukupno	VRIJEME ČEKANJA NA ZAPOSLENJE									
	do 6 mjeseci	6-9 mjeseci	9-12 mjeseci	12-18 mjeseci	18-24 mjeseca	2-3 god.	3-5 god.	5-7 god.	7-9 god.	preko 9 god.
29.596	2.890	1.258	1.235	2.745	1.653	4.304	4.861	3.540	1.943	5.167

Vidljiva je dinamika prijavljivanja u posljednjim godinama.

Zabrinjavajući je podatak da svaka treća osoba sa evidencije čeka na zaposlenje više od 5 godina (10.650 ili 36 %), a posebno podatak da 17,5% (za 0,5% više nego lani) nezaposlenih posao čeka više od 9 godina. Pored toga što se posebno analizira njihova struktura, potrebno je činiti i daljnje aktivnosti na bržem zapošljavanju ovih osoba.

U ukupnom broju nezaposlenih nalazi se i 7.514 razvojačenih branitelja (u odnosu na prošlu godinu manje za 700 ili za 8,5%), 524 člana obitelji poginulog i nestalog branitelja, 568 ratnih vojnih invalida, 16 invalida –civilnih žrtava rata i 113 ostalih invalida.*

U dijelu izvještaja gdje se govori o zaposlenosti istaknut je podatak o 434 radnika za čijim radom je prestala potreba – radnika na takozvanom čekanju, te 5.880 radnika čije predmete komisija za primjenu članka 143. Zakona o radu još nije riješila, pa će rješavanjem radno-pravnog statusa ovih osoba značajno povećati broj nezaposlenih na evidenciji.

2. Analitički poslovi

Sačinjen je Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ za 2008. godinu, te nakon usvajanja dostavljen nadležnim ustanovama i tijelima. Također je sačinjen Program rada za 2009. godinu na kojeg je suglasnost, temeljem Statuta, dala Vlada županije.

Tijekom godine sačinjeni su Izvještaji o radu Službe za 3, 6 i 9 mjeseci tekuće godine i nakon usvajanja dostavljeni su nadležnim subjektima.

Obavljeno je istraživanje tržišta rada na području županije prema jedinstvenoj metodologiji na razini Federacije BiH za 2009.

Cilj istraživanja je prikupiti podatke o potrebama za radnicima kod poslodavaca, potrebama za stručnom pripremom, eventualnim viškovima zaposlenika,

*

TABELA 11. – Pregled broja razvojačenih branitelja, članova obitelji poginulih ili nestalih bojovnika u domovinskom ratu i dr. općinama na dan 31.12.2009. godine.

mogućnostima zapošljavanja invalida i drugih teže zapošljivih kategorija nezaposlenih, te podatke o suradnji sa Službom za zapošljavanje i njenoj kvaliteti. Prikupljeni podaci služe za kratkoročna predviđanja na tržištu rada, vođenje upisne politike, te izradu konkretnih programa zapošljavanja i stručne pripreme, a i za unapređivanje suradnje Službe i poslodavca u zadovoljavanju njihovih kadrovskih potreba.

U pripremi istraživanja održano je nekoliko sastanaka na razini Federalnog zavoda za zapošljavanje: izrada metodologije, upitnika, utvrđivanje uzorka i termina provođenja, troškovnika i sl., te razini službe sa stručnim radnicima i voditeljima podružnica koji su provodili istraživanje: obuka, dinamika provođenja i izvješćivanje. Anketirana su poduzeća koja zapošljavaju 10 i više djelatnika na stalnom uzorku od 400 poslodavaca (određena kvota od Federalnog zavoda). Odziv poslodavaca je bio 90,3%. Prilagođen je aplikacijski program za obradu podataka iz anketnog upitnika. Trenutno se vrši unos podataka, a poslije slijedi obrada podataka, sačinjavanja informacije i prezentacija rezultata.

3. Informatički sustav i informiranje

Već duži niz godina (6) Federalni zavod za zapošljavanje, prema zakonskoj obvezi, pokušava izraditi jedinstveni aplikacijski program za praćenje nezaposlenosti za sve općinske podružnice, županijske službe i sam Zavod. Nabavljena je određena oprema i osigurane komunikacijske veze. Program je formalno završen i instaliran u sedam županijskih službi gdje djelomično funkcionira. Međutim, uočeni su određeni nedostaci da bi se njegova implementacija mogla nastaviti i u preostalim službama (Sarajevska, Srednjobosanska i naša) pa je dogovoreno sa izvođačem da se ti nedostaci otklone koncem veljače 2008. U međuvremenu su se pojavili i problemi pravne naravi korištenje i isporučivanje nelicenciranih informacijskih proizvoda, te je daljnje egzistiranje ovog programa upitno. Kao član B-tima, tima za podršku, u izradi programa aktivno je sudjelovao predstavnik Službe u namjeri poboljšanja samog sustava i otklanjanju svih nedostataka kako bi on poslužio svojoj svrsi i postigao punu funkcionalnost pa je iz tih razloga često sudjelovao u raznim sastancima tim povodom. To se nastavilo i tijekom 2009. godine.

Služba je zainteresirana za što skoriju implementaciju ovog aplikacijskog programa, jer su njenim konstituiranjem zatečena tri aplikacijska nekompatibilna programa pa se i pored toga zbirni podaci obrađuju gotovo ručno.

Međutim, konačno se odustalo od ovog „EPIS“ programa i radi se projekt „Analiza postojećeg informacijskog sustava“ u tehničkom, pravnom i ekonomskom smislu, prijedlog održavanja postojećeg sustava i izrada tenderske dokumentacije za razvoj novog informacijskog sustava i plan migracije podataka. Po raspisivanju tendera, procesa odabira najpovoljnijeg ponuđača proće najmanje pola godine, a izrada samog programa još duže.

Iz tih razloga Služba je koncem 2008. godine raspisala tender za izradu vlastitog programa koji bi osigurao objedinjavanje podataka iz postojećih programa i praćenje novina koje zahtjeva Pravilnik o evidencijama u oblasti zapošljavanja pri tome vodeći računa o njegovoj kompatibilnosti sa budućim jedinstvenim programom (kodiranje, komunikacija, izvješćivanje i sl.). Zahtjevi prema Službi u davanju i prezentaciji podataka, te obavljanje temeljenih funkcija jednostavno nisu dozvoljavali daljnje odugovlačenje i čekanje.

Na tenderu je izabrana informatička kuća „HERA“ iz Mostara čiji su djelatnici i ranije sudjelovali u izradi programa u oblasti zapošljavanja „LMIS“ i sl. Ispred Službe je formirana radna skupina od tri člana čiji je zadatak pružiti stručnu pomoć i podršku pri izradi i implementaciji programa izvođaču. Radna skupina je održala sastanak sa predstavnicima izvođača na kojem je dogovorena metodologija i dinamika rada, te način u komunikaciji i dostavljanju potrebne dokumentacije. Izvršena je revizija ranijih generalnih zahtjeva prema izvođaču, jer u njima nije sadržano sve ono što je potrebno u novonastalim okolnostima.

U namjeri sagledavanja postojećih potrebe, te onemogućavanja eventualnih nedostataka koji se javljaju u postojećim programima (EPIS – LMIS) obidene su županijske službe za zapošljavanje Zapadno-hercegovačke županije (EPIS program) i Srednjo-bosanske (LMIS – program), te Federalni zavod za zapošljavanje (težnja za izradom kompatibilnog programa).

Sačinjena je funkcionalna specifikacija programa po obrascima – modulima za unos i obradu podatka iz Kartona nezaposlene osobe E-1, Kartona osobe koja traži promjenu zaposlenja E-1A, Prijave slobodnog radnog mjesta E-2, Kartona poslodavca E-3, Izvještaja o zasnivanju radnog odnosa M-1, prijave o prestanku radnog odnosa M-3.

Istodobno se radilo na izradi šifarnika-kodova, te modaliteta-opcija, te ažuriranju i prilagođavanju postojećih, kao neophodnih akata za izradu novog programa. Najviše je vremena utrošeno na prešifriranju, uparivanju starih šifri zanimanja sa novim iz Standardne klasifikacije zanimanja (preko 7000 pozicija) i ažuriranju šifri djelatnosti poslodavaca. Završena je izrada izlaznih izvještaja i obrazaca, zahtjeva i uvjerenja, te analitičko-statističkih tablica.

Testirana je funkcionalnost programa i obavljena obuka djelatnika koji će se služiti programom.

Snimljeno je stanje računalne i komunikacijske opreme u podružnicama i Središnjoj službi te je radi nesmetanog funkcioniranja programa nabavljena ili zanočljena oprema (serveri, radne stanice, pojačana memorija postojećih, ADSL priključak, nove @-mail adrese, novi hosting web stranice, novi UPS za servere i sl.). Obavljena je proba programa i predstoji još migracija podataka iz starih programa u novi kao jedna dosta osjetljiva i posljednja faza prije stavljanja u potpunu funkciju.

Izvršeno je kreiranje, tiskanje i distribucija svih obrazaca za vođenje evidencija prema Pravilniku o evidencijama u oblasti zapošljavanja.

U sklopu aktivnosti objedinjavanja podataka o korištenju prava iz materijalno-socijalnog osiguranja prema jedinstvenom obrascu Federalnog zavoda za zapošljavanje dostavljaju se mjesečni podaci o korisnicima redovite novčane naknade, novčane naknade za razvojačene branitelje i korisnicima zdravstvenog osiguranja.

Podaci o broju novoprijavljenih osoba koje su ostale bez posla u BiH i inozemstvu u sklopu praćenja posljedica globalne ekonomske krize dostavljaju se redovito mjesečno Federalnom zavodu za zapošljavanje, Agenciji za rad i zapošljavanje, kao i resornom ministarstvu.

Posebno su prikupljani podaci o radnicima iz BiH koji su ostali bez posla u Republici Hrvatskoj radi eventualnog ostvarivanja određenih prava temeljem radnog angažmana.

Na traženje Federalnog zavoda za zapošljavanje dostavljani su podaci o konkretnim zanimanjima u svrhu uvrštavanja u standardnu klasifikaciju zanimanja, kao i na traženje Bosansko hercegovačkog udruživanja nastavnika njemačkog jezika.

Na zahtjev Fakulteta političkih nauka u Sarajevu dati su podaci o višoj i visokoj spremi i magistrima znanosti (za zanimanje socijalni radnik za potrebe izrade znanstvenog rada).

Vršena je redovita mjesečna dostava statističkih podataka o aktivnostima Službe Federalnom zavodu za zapošljavanje BiH. Federalnom i županijskom ministarstvu socijalne skrbi, raseljenih osoba i izbjeglica, Federalnom zavodu za statistiku, kao i njihovom odjeljenju za statistiku u županiji, te općinama i njihovim odjelima, Centrima za socijalni rad, fakultetima, prosvjetno pedagoškim zavodima. Dostava podataka je obavljanja i za Agenciju za rad i zapošljavanje BiH, županijskim službama u Federaciji BiH, Zavodu za zapošljavanje Republike Srpske, Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i njegovim podružnicama u Splitu i Dubrovniku.

U više navrata su studentima davani podaci u obliku kontinuiranog statističkog niza, za izradu seminarskih, diplomskih, magistarskih i doktorskih radova.

Tijekom godine je tiskano 12 brojeva «Statističkog biltena» na hrvatskom i bosanskom jeziku.

Tiskana su i 4 broja informativnog glasnika Službe «ZAPOŠLJAVANJE-INFORMATIVNI PREGLED» .

Za potrebe internog informiranja pravljani su izvodi iz mjesečnih aktivnosti rada podružnica, sa kojima su upoznati djelatnici svih podružnica i sektora u Središnjem uredu Službi.

U više navrata ovlaštene djelatnici Središnjeg ureda i podružnica sudjelovali su u televizijskim (HRT Mostar, OSKAR C, PBS – BiH, Federalna televizija ,TV - Mostar) i radijskim emisijama (HR Herceg-Bosna, 088 Mostar i Radio postaja Mostar, Radio Mostar, Konjic, Jablanica).

Objavljeno je niz razgovora, podataka i informacija o radu Službe u tiskovnim medijima «Slobodna Dalmacija», «Večernji list», «Vjesnik», «Forum», «Privrednik», «Dnevni list» , «Dnevni avaz», «Oslobođenje», «SAN», te na portalima «Bljesak info» i «Pincom info»,»Vrisak».

Može se reći da je aktivnost Službe i tematika zaposlenosti i nezaposlenosti dosta zastupljena u medijima, ali ostaje činjenica da se više radi o iznošenju podataka i naglašavanju pojava, a da se manje radi o kritičkom preispitivanju stanja i uzroka pojava.

Oglašavanje slobodnih radnih mjesta Službe, za sada obavlja se putem radija «Herceg-Bosna», sa kojim je potpisan poseban ugovor o zakupu programskog prostora za ove namjene. Oglašavanje svih natječaja, kako onih koji su pristigli izravno od poslodavaca, tako i onih objavljenih u dnevnim tiskovinama, a interesantnih za našu županiju vrši se i putem lokalnih radio i TV postaja, oglasnih ploča u podružnicama, kao i putem Internet stranice Službe za zapošljavanje www.zzz-mostar.ba .

Prosječno se mjesečno bilježi preko 1200 posjeta ovoj internet stranici.

Tijekom godine objavljeno je 169 natječaja u kojima su poslodavci tražili 906 radnika.

U holu Središnje službe instaliran je portal o svim informacijama i slobodnim radnim mjestima u Službi za zapošljavanje.

V. Organizaciono-pravni i opći poslovi

1. Rad Upravnog vijeća

U izvještajnom razdoblju 2009. godine održano je osam sjednica Upravnog vijeća na kojima je:

- usvojen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu;
- usvojen je Pravilnik o broju, čuvanju i uporabi pečata Službe;
- usvojen je Pravilnik o poklonima i reprezentaciji Službe;
- usvojen je Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja službenih automobila Službe;
- usvojen Pravilnik o načinu korištenja i uporabi mobilnih i fiksnih telefona u Službi;

- usvojen prijedlog izmjena i dopuna Financijskog plana Službe za 2009. (dvije izmjene);
- usvojen Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije-kantona u 2008. godini, te Izvještaj o radu Službe u prvom tromjesečju, prvom polugodištu 2009., te za razdoblje siječanj – rujan 2009.;
- usvojen Izvještaj o materijalno-financijskom poslovanju Službe u 2008. godini, te Izvještaj o materijalno-financijskom poslovanju u prvom tromjesečju i prvom polugodištu 2009. god., te za razdoblje siječanj – rujan 2009.;
- usvojen Program rada Službe u 2009. godini,
- usvojena Informacija o istraživanju tržišta rada;
- usvojena Informacija o financijskom stanju Službe u siječnju 2009., te pitanje dalje isplate novčanih naknada razvojačenim braniteljima;
- donesena odluka o načinu utroška preostalih sredstava namijenjenih za aktivnu politiku zapošljavanja;
- donesena odluka o umanjenju iznosa novčane naknade temeljem prestanka radnog odnosa za mjesec rujan, listopad i studeni, te odluka o ponovnom uvećanju tih iznosa na visinu utvrđenu pojedinačnim rješenjima;
- donesene odluke o adaptaciji poslovnih prostorija u podružnicama Jablanica i Konjic i suterenskim prostorijama u središnjoj službi u Mostaru;
- donesena odluka o nabavci alarmnog sustava za Službu i njene podružnice i odluka o pojačanju telefonske centrale u Službi.

Sa svih sjednica su izrađene odluke, ugovori i dr. materijali i dostavljeni nadležnim institucijama ili sektorima radi realizacije istih.

2. Materijalno osiguranje nezaposlenih osoba.

Ovaj vid materijalno pravne zaštite obuhvata ostvarivanje prava na novčanu naknadu, zdravstveno osiguranje i pravo na mirovinsko i invalidsko osiguranje sukladno Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba, Zakonu o zdravstvenom osiguranju i Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju. Ovome treba dodati i Zakon o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji, koji se primjenjuje od 01.05.2007.

Navedenim Zakonom, neuposleni razvojačeni branitelj ima pravo na novčanu naknadu za vrijeme neuposlenosti ovisno o vremenu provedenom u oružanim snagama. Visina te naknade iznosi 25% prosječne plaće u Federaciji iz prethodne godine, a isplaćivat će se za razdoblje od jedne do tri godine.

U izvještajnom razdoblju ova Služba je zaprimila 287 novih zahtjeva neuposlenih razvojačenih branitelja i svi zahtjevi su riješeni. Koncem travnja tekuće godine 5650 razvojačenih branitelja koristilo je pravo na novčanu naknadu temeljem sudjelovanja u obrani BiH, dok je koncem srpnja taj broj smanjen na 4167. Bitno je napomenuti da je broj korisnika smanjen za cca 1500 radi isteka vremena korištenja osobama koje su imale pravo na novčanu naknadu u trajanju od dvije godine, dok je za 142 korisnika tog prava utvrđena obveza vraćanja sredstava na ime primljenih novčanih naknada na koje nisu imali pravo, jer su istovremeno koristili i pravo na invalidninu.

Promatrano po općinama najviše korisnika novčane naknade temeljem sudjelovanja u obrani BiH ima Mostar, zatim slijedi Konjic, Čapljina, Prozor-Rama, Stolac, Čitluk, Jablanica, Neum i Ravno.

Tijekom veljače, ožujka i rujna 2009. godine Općinskom sudu u Konjicu i Mostaru podneseno je cca 370 tužbi, odnosno prijedloga za izvršenje od strane razvojačenih branitelja zbog neisplaćenih novčanih naknada iz travnja, svibnja i lipnja 2008. godine. Ukoliko isto učine i ostalih 7500 korisnika novčanih naknada sa područja drugih općina, to bi značilo izdvajanje ogromnih financijskih sredstava na ime ne samo novčanih naknada, nego i zateznih kamata, sudskih troškova, troškova odvjetnika, vještaka i sl.

U mjesecu svibnju i lipnju 2008. godine objavljen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima razvojačenih branitelja (dvije izmjene), ali je samo djelomično riješeno pitanje daljeg financiranja ove kategorije neuposlenih osoba. Naime, navedenim izmjenama utvrđena je obveza županijskih službi za zapošljavanje da osiguraju 50% svojih ukupnih prihoda za isplate novčanih naknada razvojačenim braniteljima, a razliku potrebnih sredstava treba osigurati Federacija i županije.

Ovakvim zakonskim rješenjem upitne su sve temeljne zadaće Službe (aktivna politika zapošljavanja, ostvarivanje zdravstvenog osiguranja, pravo na novčanu naknadu iz radnog odnosa, mirovinsko i invalidsko osiguranje, i dr.).

Tijekom izvještajnog razdoblja u Službi je zaprimljeno 2433 zahtjeva za ostvarivanje prava na novčanu naknadu temeljem prethodnog radnog odnosa (cca 63% više u odnosu na isto razdoblje 2008. godinu). Svi zahtjevi su blagovremeno riješeni. Vidljivo je da je znatno porastao broj korisnika ovog prava sa tendencijom daljeg rasta. Prosječno vrijeme korištenja je šest mjeseci, a visina te naknade je cca 315,00 KM.

Pravo na zdravstveno osiguranje ostvarilo je prosječno mjesečno 17.805 osoba.

Pravo na uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje stječu, sukladno članku 31. Zakona o posredovanju, one neuposlene osobe kojima nedostaje do tri godine staža osiguranja kako bi ostvarile pravo na mirovinu. U izvještajnom razdoblju za 47 osoba je uplaćen doprinos za mirovinsko i invalidsko osiguranje, čime su stečeni uvjeti za njihov odlazak u mirovinu.

3. Kadrovi i opremljenost prostora

Na kraju prosinca 2009.godine Služba je imala 66 uposlenih djelatnika, od čega njih 22 ima visoku stručnu spremu, 21 VŠS, VKV – 1, SSS 18 i 4 NK. Tijekom izvještajnog razdoblja tri djelatnika su otišla u mirovinu, a jedan je preminuo.

U Središnjoj Službi u Mostaru trenutno je uposleno 29 djelatnika, a 37 su uposlenici podružnica. Matična evidencija uposlenih u Službi, vodi se sukladno Zakonu, a od siječnja 2008. godine se koristi program koji omogućava dostupnost podataka vezanih za kvalifikacionu, spolnu, starosnu strukturu, duljinu ukupnog radnog staža i sl.

Središnja služba i podružnice su smješteni u prostorima koji su u vlasništvu Službe. Renovirane su i adaptirane prostorije u podružnicama Jablanica i Čapljina, kao i dio podrumskih prostorija poslovne zgrade Središnje službe u Mostaru. U tijeku je renoviranje prostorija u Podružnici Konjic i dviju suterenskih prostorija u središnjoj službi u Mostaru. U tijeku su i radovi na tehničkoj zaštiti poslovnih prostorija Službe u Mostaru i njenim podružnicama (ugradnja alarmnog sustava).

Tijekom izvještajnog razdoblja u Sektoru za organizaciono-pravne i opće poslove urađeni su svi tekući poslovi u svezi izrade odluka, raznih ugovora, tumačenja propisa i sl., a potom poslovi zavođenja prispjele pošte (1579 predmeta) i dostave nadležnim referentima na rješavanje i arhiviranje iste, tipkanje svih materijala itd.

Vršeno je održavanje objekata i opreme sukladno potrebama i raspoloživim finansijskim sredstvima.

VI - MATERIJALNO FINACIJSKO POSLOVANJE

Ukupni prihodi i primici ostvareni u protekloj godini iznose 13.829.115,00 KM. Sastoje se od poreznih prihoda u iznosu od 8.288.012,00 KM; neporeznih prihoda u iznosu od 20.715,00 KM, primljenih otplata datih zajmova u iznosu od 20.328,00 KM i primitaka za poticaj upošljavanja i novčane naknade razvojačenim braniteljima u iznosu od 5.240.743,00 KM. 60% ukupnih prihoda i primitaka čine porezni prihodi, tj. prihodi od doprinosa za osiguranje od neuposlenosti koji obveznici uplaćuju po stopi od 2% na bruto plaće. 70 % obračunatog doprinosa obveznik uplaćuje na račun Županijske službe za zapošljavanje, a 30 % na račun

Federalnog zavoda za zapošljavanje. Od 01.01.2009. godine stopa doprinosa je smanjena sa 2,5% na 2,00 % tj. za 20%.

Neporezni prihodi odnose se na prihode od kamata, prihode od usluga građanima i ostale prihode. Primici iz Federalnog zavoda za zapošljavanje i Ministarstva financija F BiH odnose se na sredstva za poticaj upošljavanja u iznosu od 548.278,00 KM, sredstva za novčane naknade razvojačenim braniteljima u iznosu od 4.384.465,00 KM i sredstva za isplatu novčanih naknada temeljem prestanka radnog odnosa u iznosu od 308.000,00 KM.

Ukupno ostvareni prihodi i primici manji su u odnosu na planirane, radi manje prenesenih sredstava iz prethodnih godina. Sredstva su manje prenesena radi manje utrošenih sredstava za kapitalne izdatke, materijal i usluge i doznačenih sredstava iz Federalnog zavoda za zapošljavanje za novčane naknade temeljem prestanka radnog odnosa tako da su neutrošena sredstva planirana za navedene izdatke utrošena za novčane naknade razvojačenim braniteljima. Za poticaj upošljavanja planirana su sredstva u iznosu od 700.000,00 KM, a realizirana u iznosu od 548.278,00 KM i odnose se na nerealizirane ugovore iz prethodnih godina.

Ukupni rashodi iznose 13.829.115,00 KM. Sastoje se od izdataka za: plaće i naknade troškova uposlenim, doprinose poslodavcima i ostale doprinose, materijal i ostale usluge, tekuće grantove pojedincima na temelju materijalno socijalne sigurnosti neuposlenih osoba, ostale grantove, za financiranje zapošljavanja i nabavku stalnih sredstava.

U ukupnim izdacima najveću stavku čine izdaci za materijalno socijalnu sigurnost neuposlenih osoba i poticaj upošljavanja što iznosi oko 79% ukupnih rashoda.

Izdaci za materijalno osiguranje neuposlenih osoba iznose 10.339.351,00 KM, a sastoje se od izdataka za novčane naknade po osnovu radnog odnosa u iznosu od 3.103.741,00 KM za 770 korisnika prosječno mjesečno, izdataka za novčane naknade za razvojačene branitelje u iznosu od 5.415.448,00 KM za razdoblje od 01.01.2009. do 31.07.2009. za 5090 korisnika prosječno mjesečno, izdataka za zdravstveno osiguranje u iznosu od 1.683.499,00 KM za 17.805 korisnika prosječno mjesečno i izdataka za dokup staža za neuposlone osobe koje ispunjavaju uvjete za dokup staža u iznosu od 136.663,00 KM za ukupno 49 osoba.

Plaće i naknade troškova uposlenim iznose 2.258.456,00 KM od čega bruto plaće iznose 1.790.837,00 KM, naknade uposlenim i naknade članovima Upravnog vijeća 467.619,00 KM.

Broj uposlenih osoba na dan 31.12.2009. godine je 66 uposlenih osoba.

Novčane naknade razvojačenim braniteljima isplaćene su za 7 mjeseci u iznosu od 5.415.448,00 KM i to iz sredstava Federalnog zavoda u iznosu od 1.516.509,00 KM, Ministarstva financija F BiH u iznosu od 2.867.956,00 KM i sredstava Službe u iznosu od 1.030.983,00 KM. Na tekuća sredstva Službe

odnosi se 771.666,00 KM i sredstva rezervi namijenjena za poticaj upošljavanja i materijalno osiguranje neuposlenih osoba 259.317,00 KM.

Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi iznose 199.560,00 KM, a odnose se na zakonom propisane doprinose na plaće.

Izdaci za materijal i usluge iznose 339.800,00 KM. Odnose se na nabavku materijala i usluge nastale obavljanjem djelatnosti Službe i manja su za 15% u odnosu na planirana sredstva zahvaljujući uštedama Službe.

Za financiranje upošljavanja planirana su sredstva u iznosu od 700.000,00 KM, a utrošena sredstva iznose 548.278,00 KM kroz programe upošljavanja odobrena u prethodnim godinama. Sredstva nisu utrošena u planiranom iznosu jer se jedan dio planiranih sredstava odnosi na sredstva koja su trebala biti planirana i odobrena iz Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Tekući grantovi iznose 26.030,00 KM, a odnose se na potpore pojedincima i neprofitnim organizacijama.

Za nabavku opreme planirana su sredstva u iznosu od 130.000,00 KM. Utrošena sredstva iznose 117.640,00 KM. Za nabavku opreme u Središnjoj službi i podružnicama utrošena sredstva iznose 62.280,00 KM, a za rekonstrukciju i održavanje zgrade u podružnicama Čapljini, Jablanici, Konjicu i Središnjoj Službi u Mostaru 55.360,00 KM.

Za tekuću rezervu sredstva nisu izdvojena radi nedostatka sredstava i ostvarenja viška rashoda nad prihodima.

Višak rashoda nad prihodima iznosi 250.317,00 KM i pokriven je iz prenesenih sredstava iz prethodnih godina.

Prihodi od doprinosa u odnosu na prethodnu godinu manji su za 14 % ili za 1.361.781,00 KM, radi smanjene stope doprinosa sa 2,5% na 2%, smanjenja plaća i uplata doprinosa. Izdaci za materijalno socijalnu sigurnost neuposlenih osoba manji su za 19% ili za 2.471.858,00 KM, radi smanjenja isplaćenih novčanih naknada za razvojačene branitelje. Novčane naknade su isplaćene za sedam mjeseci i broj korisnika je manji u odnosu na prethodnu godinu za oko 1504 korisnika prosječno mjesečno. U 2008. godini novčane naknade su isplaćene za devet mjeseci. Izdaci za novčane naknade iz radnog odnosa veći su u odnosu na prethodnu godinu za 36% što iznosi 1.113.124,00 KM, a broj korisnika se povećao sa 546 na 776 prosječno mjesečno. Izdaci za doprinos za mirovinsko-invalidsko osiguranje veći su za 14% ili za 18.549,00 KM, a izdaci za zdravstveno osiguranje neuposlenih osoba manji su za 1% iako se broj korisnika povećao sa 17.444 na 17.805 prosječno mjesečno. Iznos naknada za zdravstveno osiguranje se smanjio sukladno smanjenju stope sa 2,5% na 2% na bruto plaće u Federaciji BiH koja čini osnovicu za obračun doprinosa za zdravstveno osiguranje za neuposlone osobe. Ovo su samo neki usporedni pokazatelji u odnosu na prethodnu godinu u okviru izdataka za materijalno osiguranje neuposlenih osoba koji čine većinu ukupnih rashoda.

**Pregled prihoda i rashoda planiranih i
ostvarenih u razdoblju od 01.01.2009. – 31.12.2009.**

Tabela br. 1.

- KM -

Red. broj	O p i s	Financijski plan sa izmjenama i dopunama za 2009. godinu	Ostvareno I – XII/2009	Indeks 5=4/3
1	2	3	4	5
I	Prihodi i primici	14.138.718,00	13.829.115,00	97,81
1.	Prihodi od doprinosa	8.295.000,00	8.288.012,00	99,91
2.	Neporezni prihodi	22.247,00	20.715,00	93,11
3.	Primljene otplate danih zajmova	20.466,00	20.328,00	99,32
4.	Primici iz Federalnog zavoda i Ministarstva financija F BiH	5.395.956,00	5.240.743,00	97,12
5.	Prenesena sredstva iz prethodnih godina	405.049,00	259.317,00	64,02
II	Rashodi	14.138.718,00	13.829.115,00	97,81
1.	Plaće i naknade troškova uposlenih i Upravnog vijeća	2.268.128,00	2.258.456,00	99,57
2.	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	200.778,00	199.560,00	99,39
3.	Izdaci za materijal i usluge	399.812,00	339.800,00	84,98
4.	Grantovi pojedincima na temelju materijalno socijalne sigurnosti neuposlenih osoba	10.410.000,00	10.339.351,00	99,32
5.	Ostali grantovi pojedincima i neprofitnim organizacijama	30.000,00	26.030,00	86,76
6.	Financiranje upošljavanja	700.000,00	548.278,00	78,32
7.	Kapitalni izdaci	130.000,00	117.640,00	90,49
8.	Tekuća rezerva	-	-	-
III	Višak (+) manjak (-) (I-II) prihoda nad rashodima	-	-	-
	Višak rashoda nad приходima pokriven	-	-	-
	Višak rashoda nad приходima nepokriven	-	-	-

